

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava

**Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách
v materských školách v školskom roku 2015/2016 v SR**

Následné inšpekcie boli vykonané v **105** materských školách (ďalej MŠ), z nich bolo **96** štátnych, **4** cirkevné a **5** MŠ bolo súkromných. Vyučovací jazyk slovenský malo **88** MŠ, jazyk maďarský **15** a slovenský a maďarský jazyk mali **2** subjekty. Cieľom následných inšpekcií v MŠ bola kontrola stavu odstránenia nedostatkov zistených pri komplexných a následných inšpekciách (ďalej NI).

Podľa závažností nedostatkov Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) uplatnila **554** odporúčaní, uložila **110** opatrení. Zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov bolo prijatých **321** opatrení (tabuľka č. 1), ktoré viedli najmä ku skvalitneniu pedagogického riadenia MŠ, školského vzdelávacieho programu (ďalej ŠkVP), personálnych a materiálo-technických podmienok výchovno-vzdelávacej činnosti (ďalej VVČ).

V jednej materskej škole¹ neboli vytvorené podmienky na výkon školskej inšpekcie a to tým, že ŠŠI bol nepedagogickým zamestnancom zamedzený vstup do školy. Na základe týchto skutočností v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi bolo súkromnej materskej škole (ďalej SMŠ) písomne doručené oznámenie o začatí správneho konania vo veci uloženia pokuty.

Dve školy² nepredložili správy o splnení opatrení ŠŠI v stanovenom termíne. Riaditeľom piatich MŠ³ boli správy vrátené na prepracovanie z dôvodu nevyhodnotenia všetkých prijatých opatrení.

Tabuľka č. 1: Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení

Spolu	985					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	554		321		110	
Z toho	akceptované		splnené		splnené	
	399	73,21 %	288	93,81 %	101	95,28 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1	0,18 %	4	1,25 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
8	1,44 %	10	3,12 %	4	3,64 %	

Z celkového počtu uplatnených odporúčaní bolo akceptovaných 73,21 %. Splnené opatrenia tvorili 95,28 % z celkového počtu uložených ŠŠI. Opodstatnenie stratilo⁴ 5 opatrení, z toho 4 opatrenia boli prijaté kontrolovanými subjektmi a 1 odporúčanie uložené ŠŠI. Nedalo sa hodnotiť⁵ 8 odporúčaní, 10 opatrení prijatých MŠ a 4 opatrenia uložené ŠŠI.

¹ SMŠ, J. Kráľa 22, Zvolen

² MŠ, Kopernica č. 96

³ Evanjelická cirkevná materská škola, Zeleného stromu 14, Rožňava

MŠ, Prosiek 50

MŠ s VJM, Vrbová nad Váhom č. 76

MŠ, Óvoda Šalov 58

MŠ, Plavé Vozokany 319

⁴ Neaktuálne – posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov.

⁵ Nedalo sa hodnotiť – posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte.

Nedostatky zistené pri následných inšpekciách sa týkali

- neaktuálnosti jednotlivých častí ŠkVP (základné informácie o škole, materiálo-technické, personálne podmienky výchovy a vzdelávania)
- nevytvárania príležitostí pre rozvíjanie hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí detí, neuplatňovania záverečného hodnotenia vzhľadom k dosiahnutiu stanovených cieľov VVČ
- nepodporovania rozvoja informačných kompetencií detí špecifikovaním činností vyžadujúcich získavanie informácií z rôznych zdrojov a učebných kompetencií detí špecifikovaním činností tvorivého charakteru
- nedodržiavania odporúčaní a metodických postupov pri rozvíjaní grafomotorických a pohybových spôsobilostí detí
- nediferencovania činností a učebných problémov s ohľadom na výchovno-vzdelávacie potreby detí
- nevypracovania individuálnych plánov pre deti s odloženým začiatkom plnenie povinnej školskej dochádzky, resp. nezohľadnenia odporúčaní poradenských zariadení k ich vypracovaniu
- nerozpracovania odporúčaní národných preventívno-výchovných programov
- nezadefinovania stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti, učebných zdrojov, metód a prostriedkov hodnotenia dosiahnutia cieľov v učebných osnovách
- nevymedzenia rámcového času pre organizačné formy dňa zostavené v dennom poriadku
- nerešpektovania Metodického listu na osvojovanie štátneho jazyka v MŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín
- nezaznamenávania plnenia obsahu výchovy a vzdelávania v triednej dokumentácii
- absentovania vnútornej kontrolnej činnosti, nezaznamenávania a neanalyzovania zistení z kontroly na rokovaníach pedagogickej rady, neprijímania adekvátnych opatrení k zisteniam smerujúcich ku skvalitňovaniu VVČ
- nevypracovania plánu činnosti poradných orgánov riaditeľov (pedagogická rada, metodické združenie) a neplnenia ich funkcií
- nerozpracovania koncepčného zámeru rozvoja školy
- neabsolvovania funkčného vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov
- neuplatňovania vnútorného systému hodnotenia zamestnancov MŠ
- nerozpracovania pravidiel výkonu činností zamestnancov v interných predpisoch s ohľadom na reálne potreby materskej školy
- nerozpracovania podrobností o organizácii, prevádzke a vnútornom režime školy vrátane organizácie školských aktivít v školskom poriadku
- neoboznámenia zákonných zástupcov detí so ŠkVP, nefungovania konzultačno – poradenských služieb pre rodičov
- neplnenia priamej vyučovacej činnosti riaditeľky súkromnej MŠ

Uplatnené odporúčania (554) smerovali k odstráneniu najčastejšie sa vyskytujúcich nedostatkov týkajúcich sa

- doplnenia učebných osnov o charakteristiku obsahových celkov, hodnotenia stanovených cieľov, učebných stratégií a zdrojov
- činnosti poradných orgánov riaditeľa (prerokovanie obsahu, formy vedenia pedagogickej dokumentácie, interných materiálov, interného vzdelávania a evalvácie pedagogických zamestnancov)

- zabezpečenia a účinnej realizácie vnútroškolskej kontroly zo strany vedúcich pedagogických zamestnancov
- akceptovania a realizácie preventívnych výchovno-vzdelávacích programov z ponuky POP
- realizácie a organizačného zabezpečenia krúžkovej činnosti
- usporiadania denných činností vzhľadom na psychohygienické podmienky a výchovno-vzdelávacie potreby detí
- rešpektovania dosiahnutej úrovne a rozvojového potenciálu detí včítane prispôsobovania náročnosti ich činnosti a zadávania divergentných úloh
- uplatňovania výučbových stratégií, všeobecne známych a odporúčaných metodických postupov, didaktických zásad vrátane nadobúdania základov, ovládania a aktívneho používania spisovnej podoby štátneho i materinského jazyka
- poskytovania priestoru deťom vo výchovno-vzdelávacej činnosti na hodnotenie a sebahodnotenie
- zabezpečenia spektra učebných pomôcok a literatúry vrátane využívania príspevku určeného na výchovu a vzdelávanie (ďalej V a V) detí, ktoré mali jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky

Kontrolovaným MŠ bolo ŠŠI uložených 110 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a riaditelia prijali 321 opatrení, ktoré sa týkali

- prerokovania ŠkVP v pedagogickej rade, v rade školy a jeho zverejnenia na verejne prístupnom mieste
- dodržiavania maximálneho počtu detí v triedach v materskej škole
- vypracovania zákonom stanovených náležitostí školského poriadku MŠ, špecifikovania podmienok v školskom poriadku pri postupe dochádzania detí hromadnou autobusovou dopravou do/z MŠ, vrátane zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia detí aj počas pobytu vonku
- spracovania a vedenia pedagogickej dokumentácie (dvojazyčne v triedach s vyučovacím jazykom maďarským; dokumentácie detí so ŠVVP) a jej prerokovania v pedagogickej rade
- dodržiavania pravidiel procesu rozhodovania (vydanie rozhodnutí pri prijímaní dieťaťa do MŠ; prijímanie detí mladších ako 2 roky)
- zriadenia a činnosti poradných orgánov riaditeľa
- organizovania krúžkovej činnosti, aktivít, výletov a exkurzií (realizovanie krúžkovej činnosti v dopoludňajších hodinách; zabezpečenie informovaného súhlasu zákonného zástupcu dieťaťa na realizovanie krúžkovej činnosti; dodržiavanie odpočinku detí v závislosti od ich potrieb s minimálnym trvaním 30 minút)
- akceptovania týždenného rozsahu hodín priamej V a V
- splnenia kvalifikačných predpokladov a osobitných požiadaviek na výkon pedagogickej činnosti v MŠ
- vypracovania organizačného poriadku; plánu vnútornej kontroly a hodnotenia; plánu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov; vnútornej smernice na vybavovanie sťažností
- zabezpečenia predprimárneho vzdelávania príslušným počtom pravidelne sa striedajúcich učiteľov v triede
- vykonávania ročného hodnotenia pedagogických zamestnancov

Upozornenia

Na základe zistení ŠŠI boli zriaďovateľom materských škôl zaslané písomné upozornenia. Piaty zriaďovateľ⁶ boli upozornení na nevyhovujúcu, resp. málo vyhovujúcu úroveň riadenia a málo vyhovujúcu úroveň podmienok výchovy a vzdelávania; na neodbornosť predprimárneho vzdelávania; na nezodpovedajúce priestorové a materiálno-technické podmienky vzhľadom k výchovno-vzdelávacím potrebám detí; na nezabezpečenie výchovy a vzdelávania striedavo na zmeny dvomi učiteľmi, ale pedagogickou asistentkou.

Štátna školská inšpekcia upozornila zriaďovateľa⁷ na porušenie právnych predpisov jednej materskej školy v jeho pôsobnosti, ktoré boli zistené pri komplexnej a následnej inšpekcii. Uvedené nedostatky sa týkali nezabezpečenia odbornosti predprimárneho vzdelávania učiteľkou, ktorá nespĺňala požadované kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti. Zaslание spätnej väzby zriaďovateľom o riešení zisteného nedostatku ŠŠI bolo v termíne jeho splnenia.

Štyria zriaďovatelia⁸ kontrolovaných subjektov boli upozornení na nesúlad názvu školy v zriaďovacej listine s platným právnym predpisom; na nesplnenie požiadaviek určených všeobecne záväznými právnymi predpismi na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca; na nezabezpečenie predprimárneho vzdelávania v triede s celodennou výchovou a vzdelávaním striedavo na zmeny dvoma učiteľmi; na nespĺňanie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti v materskej škole; na nevymenovanie riaditeľa školy alebo nepoverenie riadením školy iného pedagogického zamestnanca; na neustanovenie rady školy; na nevyhovujúce materiálno-technické podmienky.

Zriaďovateľ⁹ materskej školy bol upozornený na nesprávny názov školy v zriaďovacej listine a neabsolvovanie funkčného vzdelávania riaditeľkou. Napriek urgenciám nebol nedostatok doposiaľ odstránený.

Zriaďovateľom¹⁰ troch kontrolovaných subjektov ŠŠI poslala upozornenia, ktoré sa týkali zlého technického stavu budovy a školského areálu, ktoré ohrozovali bezpečnosť a zdravie detí. Z nich bol jeden¹¹ opakovane upozornený na náležité nevybavenie školského areálu a druhý¹² na porušenie právnych predpisov vo veci vymenovania riaditeľky materskej školy bez výberového konania.

Zriaďovateľ¹³ MŠ bol upozornený na nedostatky týkajúce sa neuskutočňovania výchovy a vzdelávania podľa ŠkVP, na nespĺňanie podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca a ďalšie dve upozornenia zriaďovateľom¹⁴ sa týkali odstránenia nedostatku týkajúceho sa nezabezpečenia predprimárneho vzdelávania v triede s celodennou výchovou a vzdelávaním striedavo na zmeny dvoma učiteľkami. Zriaďovatelia týchto škôl zaslali ŠŠI informáciu, alebo vyjadrenie o odstránení nedostatkov, reálne však odstránené neboli, čo potvrdili aj opakované nedostatky zistené NI. Zriaďovateľ jednej MŠ¹⁵ na základe viacerých upozornení na nedostatky, ktoré pretrvávali od školského roka 2010/2011 vyriešil situáciu zmenou kariérovej pozície vedúceho pedagogického zamestnanca od 01. 07. 2015, čo malo pozitívny vplyv na odstránenie všetkých zistených nedostatkov.

ŠŠI upozornila 3 zriaďovateľov v Trnavskom kraji na nedostatky týkajúce sa neabsolvovania funkčného a funkčného inováčného vzdelávania riaditeľmi škôl

⁶ Obec Zbudza; Obec Slanec; Obec Turnianska Nová Ves; Cirkevný zbor ECAV na Slovensku v Rožňave; Obec Janov

⁷ MŠ, Kšinná 237

⁸ Obec Boňany; Obec Peder; Obec Turnianska Nová Ves; Cirkevný zbor ECAV na Slovensku v Rožňave

⁹ Obec Turnianska Nová Ves

¹⁰ MŠ s VJM – Óvoda; Šalov č. 58; MŠ, Ulica Baláta 134, Neded; MŠ, Hontianske Trst'any 55

¹¹ MŠ, Ulica Baláta 134, Neded

¹² MŠ, Hontianske Trst'any 55

¹³ Obec Klokoč

¹⁴ Obec Nevoľné; Obec Kopernica

¹⁵ Materská škola, Veľká Čalomija 65

a nezriadenia výdajnej školskej jedálne. Dvomi zriaďovateľom bola zaslaná informácia o vyberaní príspevkov od rodičov za pobyt dieťaťa v materskej škole učiteľkami v čase, keď mali plniť priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť. Okresnému úradu v Trnave bola zaslaná informácia o nezriadení 2 výdajných školských jedální napriek tomu, že deti mali v materských školách centrálny zabezpečený výdaj jedla a nápojov.

Väčšina zriaďovateľov upozornenia ŠŠI akceptovala a v čase následnej inšpekcie bolo zaznamenané pozitívne riešenie zistených nedostatkov. Iba v jednom prípade bola komunikácia so zriaďovateľom¹⁶ obmedzená a kontrolou bolo zistené pretrvávanie nedostatkov v materiálno-technickom zabezpečení MŠ. Zriaďovateľ¹⁷ kontrolovaného subjektu bol upozornený na zistené nedostatky (nesplnenie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti učiteľky MŠ, nezabezpečenie predprimárneho vzdelávania striedavo na zmeny dvoma učiteľkami, nezabezpečenie materiálneho vybavenia – stolov a stoličiek zodpovedajúcich anatomickým kritériám danej vekovej skupiny, nevytvorenie podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia detí v celom areáli MŠ).

Záver

Akceptáciou **73,21 %** odporúčaní ŠŠI sa kontrolovaným subjektom podarilo skvalitniť výchovno-vzdelávaciu činnosť v MŠ. Zmenou personálnych podmienok MŠ a pravidelnou vnútroškolskou kontrolnou činnosťou riaditeľov škôl a na základe vykonaných hospitácií, sa zistila vyššia efektívnosť výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ. Celkovo bolo zaznamenané zlepšenie úrovne pedagogického riadenia, uplatňovania základných funkcií poradných orgánov a prípravy učiteľov na priamu činnosť V a V.

V spolupráci so zriaďovateľmi sa v MŠ podarilo skvalitniť materiálno-technické a priestorové podmienky, čo pozitívne vplývalo na zaistenie bezpečnosti detí počas výchovno-vzdelávacieho procesu a vytvorilo sa prostredie, ktoré deti aktivizuje a motivuje k rozvíjaniu kompetencií získaných počas výchovno-vzdelávacieho procesu v MŠ. V dôsledku odporúčaní ŠŠI riaditeľa škôl vydávali rozhodnutia, ktorých obsah zosúladili so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Dôsledné odstránenie nedostatkov a príčin ich vzniku, splnením **95,28 %** zo 110 opatrení uložených ŠŠI a prijatím adekvátnych opatrení riaditeľmi kontrolovaných subjektov sa pozitívne prejavilo v celkovej výchovno-vzdelávacej činnosti MŠ.

Splnením uplatnených opatrení riaditeľa MŠ aplikovali v praxi platné právne predpisy súvisiace aj s vydaním príslušných rozhodnutí a realizáciou činnosti záujmových útvarov v MŠ. Uspokojovaním fyziologických a psychohygienických požiadaviek bolo zaistené rešpektovanie výchovno-vzdelávacích potrieb detí. Vypracovaním individuálnych vzdelávacích programov sa zohľadnili špecifické výchovno-vzdelávacie potreby detí so ŠVVP v nadväznosti na odporúčania odborníkov príslušných poradenských centier.

Úlohy preventívno-výchovných programov boli akceptované rozpracovaním v príslušnej dokumentácii školy a realizovaním nielen v priamej VVČ. Stanovenie postupov, zásad vykonávania jednotlivých činností vybavovania podaní sa zabezpečilo vypracovaním právnymi predpismi určenej dokumentácie.

Očakávania týkajúce sa profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov napĺňalo ich vzdelávanie sa aj v rámci poradných orgánov riaditeľa podporené obsahovou konkretizáciou ročného plánu kontinuálneho vzdelávania. Absolvovaním právnymi predpismi určeného vzdelávania pedagogickí zamestnanci spĺňali príslušné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti v MŠ a na výkon činnosti vedúceho pedagogického

¹⁶ MŠ, Janov 1

¹⁷ Obec Prosiek

zamestnanca, čo vytváralo predpoklad účinného predprimárneho vzdelávania, riadenia školy a tiež dodržiavania ich týždenného rozsahu priamej V a V.

Riaditelia škôl neakceptovali 25 % odporúčaní a 1 % opatrení uložených ŠŠI. Neakceptovanie odporúčaní a opatrení obmedzilo nastavenie adekvátnych podmienok V a V, včítane bezpečnosti a ochrany zdravia detí, eliminovanie ich diskriminácie a celkovo ovplyvnilo riadenie, ŠkVP a školský poriadok. Nerealizovanie krúžkovej činnosti v súlade so ŠkVP¹⁸, nevypracovanie ročného plánu kontinuálneho vzdelávania s konkrétnymi cieľmi vyplývajúcimi z cieľov výchovy a vzdelávania v MŠ¹⁹ a prehľadu o rozsahu vyučovacej činnosti a odbornej spôsobilosti pedagogických zamestnancov neboli splnené, čo malo negatívny dopad na úroveň riadenia, podmienok a realizácie edukácie. Nedoplnenie odbornej knižnice o aktuálne tituly z oblasti predprimárneho vzdelávania obmedzovalo možnosti profesijného rastu učiteliek s negatívnym dopadom na uplatnenie inovatívnych metód a foriem práce v edukačnom procese. Zmysluplnú prípravu učiteliek na realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti negatívne ovplyvňovali absencia charakteristiky, metód a foriem hodnotenia stanovených cieľov, neaktuálnosť učebných stratégií i zdrojov v obsahových celkoch.

Dopad na predprimárne vzdelávanie malo aj nespĺňanie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti v MŠ. Prevládajúci nedostatok v jednej MŠ²⁰ bol zapríčinený nespĺnením prijatého opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenie v zabezpečení kvalifikovanej učiteľky v MŠ nebolo splnené v stanovenom termíne²¹, čo malo negatívny dopad na odbornosť predprimárneho vzdelávania. Príčinou ich nespĺnenia boli problémy v prijatí učiteľky na pomaturitné štúdium²². ŠŠI uložila nové opatrenie na odstránenie zisteného nedostatku²³. V jednej materskej škole²⁴ nebolo možné uskutočniť kontrolu splnenia uložených opatrení ŠŠI nakoľko na výkon školskej inšpekcie neboli vytvorené podmienky.

Odporúčania, podnety a upozornenia

Riaditeľom materských škôl

- dodržiavať zásady pri tvorbe ŠkVP a školského poriadku predprimárneho vzdelávania v súlade s ustanoveniami školského zákona
- realizovať krúžkovú činnosť podľa potrieb a záujmov detí v súlade so ŠkVP, všeobecne záväznými právnymi predpismi, pri jej organizovaní rešpektovať psychohygienické a pedagogické zásady
- realizovať komunikáciu v štátnom jazyku v súlade s metodikou osvojovania štátneho jazyka
- zabezpečovať bezpečné a hygienické podmienky na predprimárne vzdelávanie, pri prijímaní detí rešpektovať všeobecne záväzné právne predpisy a najvyšší počet detí stanovený Regionálnym úradom verejného zdravotníctva
- vydávať rozhodnutia v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov

¹⁸ MŠ, Klokoč č. 1

¹⁹ MŠ, Klokoč č. 1; MŠ, Kopernica č. 96

²⁰ MŠ, Kšinná 237

²¹ Dlhodobá práceneschopnosť riaditeľky MŠ

²² Učiteľka si podala minulý rok prihlášku na pomaturitné štúdium na Pedagogickej a sociálnej akadémii v Trenčíne, ktorá tento odbor neotvára. V čase uskutočnenia NI predložila učiteľka pozvánku na prijímaciu skúšku na Pedagogickú a sociálnu akadémiu do Turčianskych Teplíc (jún 2016).

²³ Predložiť rozhodnutie o prijatí učiteľky na pomaturitné štúdium príslušného odboru na školský rok 2016/2017, v prípade neprijatia na štúdium prijať učiteľku, ktorá spĺňa požadované kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v MŠ.

²⁴ SMŠ, J. Kráľa 22, Zvolen

- vykonávať dôsledne vnútroškolskú kontrolu, hodnotiť v rámci hospitačnej činnosti pravidelne a adresne spôsoby vyučovania učiteľov s dôrazom na rovnomerné rozvíjanie kľúčových kompetencií detí
- zabezpečiť participáciu poradných orgánov školy na pedagogickom riadení, na skvalitňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti a profesijnom rozvoji pedagogických zamestnancov MŠ
- odstrániť nedostatky technického charakteru v spolupráci so zriaďovateľom a skvalitniť materiálno-technické vybavenie škôl

Zriaďovateľom

- vytvárať kvalitné materiálno-technické podmienky v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania
- zabezpečovať výchovno-vzdelávaciu činnosť kvalifikovanými pedagogickými zamestnancami
- vymenovať do funkcie riaditeľov materských škôl uchádzačov spĺňajúcich zákonom stanovené kritériá na základe výberového konania
- obsadzovať funkcie zástupcov riaditeľov škôl v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi
- dodržiavať stanovený počet pedagogických zamestnancov určených na triedu s celodennou a poldennou výchovou a vzdelávaním
- podporovať v spolupráci s riaditeľmi MŠ profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov